

УДК 330.3

Оксана Гарматюк, Світлана Цимбалюк

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

СУТНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ

Oksana Garmatiuk, Svitlana Tsymbaliak

THE ESSENCE OF THE NATIONAL INNOVATION SYSTEM

Проблеми формування національної інноваційної системи України є дуже важливими і актуальними. Інноваційна система держави - це новий вимір економічних і соціальних відносин, який базується на пріоритетному розвитку знань і технологій їх використання. Це - перехід у новий вимір суспільних цінностей, коли знання стають матеріальною основою існування людини, а технології їх застосування створюють якісно новий вимір благополуччя цілого суспільства. Створення такої системи є викликом часу, але, з другого боку, як свідчить досвід передових країн світу, прерогативою держави, проявом політичної волі її керівництва, консолідованих дій усіх органів державної влади. Головна мова таких перетворень - підвищення конкурентоспроможності економіки та покращення життя людей.

Варто відмітити, що не зважаючи на те, що сьогодні концепція національної інноваційної системи широко використовується в багатьох країнах світу при розробці стратегій та програм розвитку, однак не існує єдиного підходу щодо визначення сутності поняття "національна інноваційна система". Навіть основоположники цієї концепції використовували різні підходи до трактування його сутності, що в основному було обумовлено різними завданнями дослідження та поглядами на економічні явища та процеси. Так, Р. Нельсон досліджував виключно технологічні інновації, тоді як Б.-А. Лундвал і К. Фрімен вивчали поряд із технологічними і нетехнологічними інноваціями, зокрема, інституційні, соціальні, освітні інновації, а також організаційні зміни.

На нашу думку, перевагою такого підходу є зосередження уваги на єдності базису та надбудови національної інноваційної системи як важливої передумови ефективної реалізації інноваційних процесів.

Огляд найбільш розповсюджених дефініцій дозволяє окреслити загальні характеристики національної інноваційної системи:

- основною метою є створення, розповсюдження та використання інновацій як джерела підвищення конкурентоспроможності країни;
- знання – основна продуктивна сила;
- орієнтація на забезпечення пріоритетного розвитку трьох складових: науки, освіти та наукоємного виробництва;
- є одночасно підсистемою національної економіки та підсистемою міжнародної інноваційної системи, а тому її особливості визначають, з одного боку, національною специфікою, соціально-економічною політикою держави, взаємодією між суб'єктами інноваційної діяльності, а з іншого – динамічністю та відкритістю інноваційних процесів, що відбуваються у зовнішньому по відношенні до країни середовищі.

Отже, підсумовуючи все вищезазначене, можна зробити висновок, що національна інноваційна система з одного боку є процесом взаємодії між різними інститутами, які займаються виробництвом та комерціалізацією наукового знання в межах держави, а з іншого – результатом цієї взаємодії. Визначальним фактором ефективного функціонування національної інноваційної системи є ступінь партнерства в системі "наука-бізнес-держава", яка об'єднує технологічні, фінансові та організаційні фактори генерування та поширення інновацій.